

РЕШЕНИЕ

№ **

гр. Шумен, **/**/**** г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ШУМЕН, X-И СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Жанет Марчева

при участието на секретаря А.СТ.Т
като разгледа докладваното от Жанет Марчева Гражданско дело № 2023363010**** по описа за 2023 година

Предявени са искове с правно основание по чл.26, ал.1 от ЗЗД, във връзка с чл.143 от ЗЗП и иск по чл.55, ал.1 от ЗЗД.

Производството по делото е образувано по искова молба от адв. Д М М от АК-С, в качеството му на пълномощник на М. С. И. с ЕГН ***** с адрес гр.Шумен, ул.“В в“, със съдебен адрес гр.С, бул.“А С“ № ****, ет.** офис 5-3 срещу „*****“ ООД с ЕИК ***** със седалище и адрес на управление гр.С, район „С“, ул.“С“ № ** ет.7, представлявано от Н П П.

В исковата молба се твърди, че на **/**/****г. между страните по делото бил сключен Договор за кредит № ***** (погрешно посочен в исковата молба като договор № *****). С него бил предоставен кредит на ищцата в размер на 900 лв. със задължение за погасяване на 12 месечни вноски при годишен процент на разходите малко под 50 %. В чл.6.1 от договора било предвидено да бъде обезпечен с гарант, а при неизпълнение се дължала неустойка от 1205.10 лв., която се дължала разсрочено, заедно с погасителните вноски. Към момента сумата по кредита била погасена изцяло. Въпреки, че се предвиждали три дена, за представяне на обезпечението, неустойката била начислена още в момента на сключването на договора и то в размер многократно надхвърлящ разрешения по закон. Съгласно чл.23 от ЗПК договорът бил недействителен ако в него не е посочен годишен размер на разходите и общо дължимата сума по него. В случая не били посочени разходите по кредита, а включената неустойка представлявала скрита лихва. Сочи се, че неустойката противоречала на множество императивни разпоредби и поради това е нищожна на основание чл.26 от ЗЗД, както и се целяло да се заобиколи предвидения максимален размер

на ГПР. Неустойката излизала и извън присъщата ѝ обезпечителна, санкционна и обезщетителна функция и отново на основание чл.26, ал.1 от ЗЗД била нищожна. Нищожна била поради и нейната неравноправност по смисъла на чл.143, ал.2, т.3 от ЗЗП. Доразвиват се изложените доводи и се цитира съдебна практика. Иска се произнасяне в мотивите на решението относно действителността на целия договор, без да се предявява иск за горното.

В заключение се моли да бъде постановено решение, с което да бъде прогласена нищожността на неустойката клауза в Договор за потребителски кредит № *****, предвиждаща заплащане на неустойка в случай на непредставяне на обезпечение от ищцата, както и да бъде осъден ответника да заплати сума в размер на 50 лв., представляваща частична претенция от общо 1205.10 лв. - недължимо платена сума по договора за потребителски кредит, ведно със законната лихва върху сумата, считано от предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Моли се за присъждане на съдебните разноски.

Препис от исковата молба, ведно с приложенията към нея били редовно връчени на ответника, като в законоустановения едномесечен срок е депозиран писмен отговор. В него се оспорват твърденията за нищожност на клаузата за неустойка. Твърди се, че размерът на неустойката не е прекомерен в сравнение с главницата по договора, както и че при сключването на същият потребител е могъл да прецени настъпването на икономическите последици за него. Обезпечението е съществен елемент от договора, тъй като с него обезпечава рискът, който се носи от заемодателя при невъзможност да реализира правата си. Цитира се съдебна практика. Излагат се обстоятатни правни доводи за това, че неустойката не е прикрита договорна лихва, както и че договорения ГПР е законосъобразен, като неустойката не се включва в него. В заключение се моли за отхвърляне на исковите и присъждане на сторените от страната разноски.

В съдебно заседание ищцата не се явява лично, не изпраща и представител. Депозирано е становище, с което се моли делото да се гледа в тяхно отсъствие, както и се прави увеличение размера на иска от 50 лв. на 1576.63лв. Съдът е допуснал увеличение размера на иска от 50 лв. на 1205.10 лв., като в останала му част е приел искането за недопустимо, поради предявяване на нов иск за сумата от 371.53 лв.

В становището се сочат и правни аргументи за основателността на предявените искове.

В съдебно заседание за ответника не се явява представител, като депозират становище по хода на делото и молят да бъде гледано в тяхно отсъствие. Прави се доказателствено искане с правно основание по чл.213 от ГПК, което съдът е оставил без уважение. Взема се становище и за неоснователността на исковите и се прави възражение за присъждане на адвокатското възнаграждение, тъй като се оспорва твърдението, че ищецът е материално затруднено лице.

ШРС, след като взе предвид събраните по делото доказателства и становища на страните, преценени поотделно и в тяхната съвкупност и като съобрази разпоредбите на

закона, намира за установено от фактическа страна следното:

Видно от представен по делото Договор за паричен заем „К“ № *****, сключен на **/**/****г. между страните, ответното дружество предоставило на ищцата сума в размер на 900 лв., която следвало да се върне на дванадесет месечни вноски, както следва три вноски по 30.04 лв. и девет вноски по 117.42 лв., при фиксиран лихвен процент от 40.05 % и годишен процент на разходите 48.40 %. Датата на последното плащане била **/**/****г., като общата сума която следвало да се плати била в размер на 1 146.90 лв. В договора бил инкорпориран погасителния план. Съгласно чл.6.1 от договора заемателят се задължавал да представи обезпечение в срок от три дена, считано от усвояване на заема, по начина, реда и условията на чл.33, ал.1 от Общите условия.

По делото са представени Общите условия на „*****“ ООД по заеми „К“ за обезпечаване на изпълнението по заема могат да се уговорят следните обезпечения, както следва: 1.поръчителство на едно или две лица, които да имат осигурителен доход най-малко седем пъти размера на минималната работна заплата в страната; да не са поръчители по други договори за заем, сключени със заемодателя; размерът на осигурителния доход на двамата поръчители да е поне четири пъти минималната работна заплата; да не са заематели по сключени със заемодателя договори; да нямат кредити към банки с квалификация различна от „редовен“ и да представят служебна бележка за доходи и 2. Представяне на безусловна гаранция издадена от банка до 6 месеца след изтичане на договора и обезпечаваша сума два пъти по-голяма от исканата по кредита.

При неизпълнение на чл.33 от ОУ, съгласно чл.6.2 от договора автоматично се начислявала сума в размер на 1205.10 лв., която се заплащала разсрочено съгласно погасителния план. Видно от погасителния план неустойката била в размер на три вноски от 165.96 лв. и девет вноски от по 78.58 лв. Така общата сума, ведно с неустойката, която е следвало да се плати по кредита била в размер на 2 352 лв.

За изясняване на фактическата обстановка по делото е назначена съдебно-счетоводна експертиза, заключението по която не е оспорено от страните и се кредитира от съда, като пълно, обосновано и компетентно дадено, освен в частта за изчислената такса за забава, която не е предмет на делото. Вещото лице заключава, че размерът на ГПР по Договор № *****/**/**/****г. е 547.63 %, заедно с включената в погасителния план неустойка. Общата сума, която е заплатена от ищцата е 2 723.53 лв..

По допустимостта на исквете: Предявените искове са допустими, налице са абсолютните положителни предпоставки за предявяването им, като липсват отрицателни такива.

По отношение на основателността на исквете: По делото не се спори, а и от доказателствата се установява, че между страните е възникнало валидно облигационно правоотношение, основано на сключения договор за заем, по силата на който, ответникът предоставил на ищцата сума в размер на 900 лв., като ищцата е следвало да върне сума в размер на 1146.90 лв. От назначената съдебно-счетоводна експертиза се установява, че

ищцата е заплатила изцяло тази сума, както и сумата от 1205.10 лв., представляваща неустойката по договора.

Предвид уговарянето на фиксиран годишен лихвен процент за целия срок на договора, съдът намира, че посочените клаузи от договора и общите условия, касаещи ГЛП и ГПР са в съответствие със законовите изисквания. В тази връзка следва да се посочи, че предвидената неустойка за неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение, не е разход за потребителя, който формира ГПР, тъй като съгласно изричното правило на член 19, ал.** т.1 от ЗПК, в ГПР не се включват разходите, които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит. Съдът намира, че не е налице соченото от ищцата основание за недействителност изцяло на договора за заем поради противоречие със ЗПК.

Същевременно ищцата е физическо лице имащо качеството „потребител“ по смисъла на § 13, т.1 от ДР на Закона за защита на потребителите (ЗЗП). Така същата се ползва от защитата, предвидена в ЗЗП, който при регламентацията на неравноправните клаузи в потребителските договори се основава пряко на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05 април 1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

В настоящия случай съдът намира, че неравноправна се явява клаузата на чл.6.1 от Договора за заем, предвиждаща осигуряването на обезпечения по договор, след отпускане и усвояване на сумата по него. Това е така, тъй като добрата и законосъобразна търговска практика задължава кредитната институция да провери обезпечеността на договора за кредит преди сключването му. В противен случай се нарушава чл.8, § 1 от Директива ****/48 за безотговорното кредитиране, която норма е възпроизведена в чл.33, ал.1 от ЗПК. Така клаузата за неустойка се явява неравноправна по смисъла както на ЗЗП, като и на Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори. Доколкото противоречието между клаузата за неустойка и добрите нрави е налице още при сключването на договора, съобразно разпоредбата на чл.26, ал.1 във вр. с ал.4 от ЗЗД, в тази си част договорът изобщо не е породил правно действие, а нищожността на тази клауза е пречка за възникване на задължение за неустойка по чл. 6.1 от договора. За пълнота следва да се отбележи, че клаузата е неравноправна и по смисъла на чл.143, т.5 от ЗЗП, тъй като същата е необосновано висока. Макар и да е уговорена като санкционна доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, неустойката води до скрито оскъпяване на кредита с още 1205.10 лв., като превишава размера на заема с почти един път и половина. Поради изложеното, следва да се прогласи нищожността на клаузата за неустойка по чл.6.1 от договора за заем и да се уважи предявения иск по чл.26, ал.1 от ЗЗД.

Предвид недействителността на клаузата за неустойка, то заплатената от ищцата на ответника неустойка по чл. 6.1 от договора в размер на 1205.10 лв. се явява недължимо платена, поради което претенцията за връщането ѝ е основателна и следва да се уважи в пълния ѝ размер.

По разноските в производството: Съобразно изхода на делото, то се дължат разноси на ищцата, като съдът определя възнаграждението на адвоката при безплатно оказване на

адвокатска помощ и съдействие. За да упражни адвокатът правото си по чл.38 от Закона за адвокатурата, е достатъчно да представи сключен със страната договор за правна защита и съдействие, в който да посочи, че договореното възнаграждение е безплатно на някое от основанията, посочени в чл.38, ал.1 от ЗА, като соченото от адвоката обстоятелство (в случая, че доверителят му е материално затруднено лице) не се нуждае от доказване. В този смисъл Определение № 60173 от 08.11.2021г. на ВКС по гр.д. № 1590/2021г., I г.о.

Съдът намира, че възнаграждението на адвоката на ищцата следва да бъде определено в размер на по 300 лв. по всеки от исковете. При определяне размера на възнагражденията по исковете под установения минимум в Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съдът се позовава на Решение от 25 януари 2024 г. по дело С-438/22 на Съдът на ЕС, в което се приема, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, нарушава забраната по член 101, параграф 1 на Договора за функциониране на Европейския съюз, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба, включително когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Същевременно по делото е проведено едно съдебно заседание, без участие на процесуалните представители на страните, които са депозирали писмени становища. Поради това ответникът следва да бъде осъден да заплати разноски на ищцата общо в размер на 900 лв., от които 100 лв. държавна такса, 200 лв. възнаграждение на вещото лице и 600 лв. адвокатски възнаграждения.

Водим от горното и на основание чл.235 от ГПК, съдът

РЕШИ

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за нищожна клаузата за неустойка по чл.6.1 от Договор за паричен заем „К“ № ***** от **/**/****г., сключен между М. С. И. с ЕГН ***** с адрес гр.Шумен, ул.“В в“ № ** вх** ет.** ап** и „*****“ ООД с ЕИК ***** със седалище и адрес на управление гр.С, бул.“*****“ № *** Е, ет.** представлявано от Н П П, поради противоречие със закона и добрите нрави.

ОСЪЖДА „*****“ ООД с ЕИК ***** **да заплати** на основание чл.55, ал.1 от ЗЗД на М. С. И. с ЕГН ***** сума в размер на **1205.10 лв. (хиляда двеста и пет лева и десет стотинки)**, представляваща недължимо платена неустойка по Договор за паричен заем „К“ № ***** от **/**/****г., сключен между страните.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 от ГПК „*****“ ООД с ЕИК ***** **да заплати** на М. С. И. с ЕГН ***** сума в размер на **900 лв. (деветстотин лева)**, представляваща държавна такса, възнаграждение за вещо лице и възнаграждение за един

адвокат, определено на основание чл.38, ал.2 от ЗА.

Решението подлежи на обжалване пред Шуменски окръжен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Решението да се връчи на съдебния адрес на ищцата, а на ответника чрез ССЕВ, предвид подадената от него молба от **/**/****Г.

Съдия при Районен съд – Шумен: _____